

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอกะปง จังหวัดพังงา
ข้อมูล ณ วันที่ ๑๒ เดือนกรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายเอนก จีวะรัตน์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๙๘/๔ หมู่ ๒ ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา ๘๒๑๗๐

โทรศัพท์ ๐๘๑-๘๘๑-๙๔๙๖ Facebook-..... Line ๐๘๑-๘๘๑-๙๔๙๖

เกิด พ.ศ. ๒๕๔๓ ปัจจุบันอายุ ๓๕ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี

สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัยแม่โจ้

คณะ/สาขาวิชา การจัดการชุมชน

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ปาล์มน้ำมัน

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๖ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง พด. ๑ /น้ำหมัก โดยใช้สารเร่ง พด.๒

๒) การเลี้ยงแพะเพื่อการค้า

๓) การปลูกผักปลอดภัยในโรงเรือนเพื่อสร้างอาชีพเสริม

๔) การเลี้ยงไก่ไข่เพื่อการค้า

๕) การเลี้ยงปลาในบ่อดิน

๖) การเรียนรู้การผลิตปาล์มน้ำมัน

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๖ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑) การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ การผลิตปุ๋ยหมักโดยใช้สารเร่ง พด. ๑ /น้ำหมัก โดยใช้สารเร่ง พด.๒

๒) การเลี้ยงแพะเพื่อการค้า

๓) การปลูกผักปลอดภัยในโรงเรือนเพื่อสร้างอาชีพเสริม

๔) การเลี้ยงไก่ไข่เพื่อการค้า

๕) การเลี้ยงปลาในบ่อดิน

๖) การเรียนรู้การผลิตปาล์มน้ำมัน

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๖ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑.๑ การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต มีเนื้อหาวิชา เกี่ยวข้องกับการทำปุ๋ยหมัก จากสารเร่งซูเปอร์พด. ๑

๔.๑.๒ การลดต้นทุน และการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตปาล์มน้ำมัน เป็นการลดต้นทุนโดยการใช้ปุ๋ยตามค่า วิเคราะห์ดิน การเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์มน้ำมันที่สูงตามระยะ เก็บเกี่ยว

๔.๑.๓ การทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง และการทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อความยั่งยืนด้าน การเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยเป็นหลักสูตรที่ถ่ายทอดร่วมกับการฝึกปฏิบัติจริง เพื่อตอบโจทย์การทำการเกษตรเชิงพื้นที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๘ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๓.๑ การจัดการศัตรูพืชด้วยวิธีผสมผสาน

๔.๓.๒ การผลิตผักปลอดภัยเพื่อการค้า

๔.๓.๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุด

๔.๓.๔ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนสาธิต

๔.๓.๕ การเลี้ยงผึ้งโพรง

๔.๓.๖ การทำบัญชีต้นทุนอาชีพ/บัญชีครัวเรือน

๔.๓.๗ การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า

๔.๓.๘ การเลี้ยงแพะ

๔.๓.๙ เกษตรอินทรีย์

๔.๓.๑๐ การเลี้ยงปลาในบ่อดิน

๔.๓.๑๑ การเลี้ยงไก่ไข่เชิงพาณิชย์

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

“การทำการเกษตรแบบผสมผสาน ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและตรงใจผู้บริโภค

๒. การผลิตสินค้าในรูปแบบ BCG Model

๓. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถลดต้นทุนในครัวเรือนได้

๔. สุขกาย สุขใจ ตามวิถีคนกะปง

เนื้อหาหลักสูตร

๑. การใช้พืชพันธุ์ดี มีการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมในการผลิต มีการสร้างแบรนด์สินค้าของตนเอง เพื่อตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าผู้บริโภค
๒. การเลี้ยงสัตว์เพื่อนำมูลของสัตว์มาเป็นปุ๋ยให้กับพืช นำมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อจำหน่าย เป็นการเพิ่มรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ Zero waste การเลี้ยงแพะภายในแปลงเรียนรู้ของศพก. ยังมีข้อดีคือ ช่วยกำจัดวัชพืช หรือแม้กระทั่งการปลูกกล้วย เมื่อตัดผลกล้วยออกแล้ว สามารถส่วนที่เหลือนำไปให้แพะกิน เป็นการลดต้นทุนการผลิต
๓. การทำทุกอย่างแบบธรรมชาติ ไร้สารเคมี เป็นการเกษตรแบบเกื้อกูลกัน การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน นับเป็นห่วงโซ่อาหารที่เกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศษซากและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ ในทางตรงกันข้าม ผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืชด้วยเช่นกัน แนวคิดนี้คือการทำเกษตรแบบผสมผสาน ที่สอดคล้องกับการนำ BCG โมเดลเข้ามาใช้ใน ศพก.หลัก อำเภอกะปง ได้เป็นอย่างดี

รูปแบบการเรียนรู้ “เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง”

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก.ระดับอำเภอ เพื่อจัดทำข้อมูลแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล เพื่อเสนอเข้าสู่การจัดทำแผนการเกษตรระดับอำเภอต่อไป โดยการการจัดทำเวทีชุมชน เพื่อหา Gain Point – Pain Point ของชุมชนอย่างแท้จริง โดยมุ่งหวังการแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด ทำให้เกษตรกรในพื้นที่ได้รับการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพในพื้นที่ มีหลักสูตรที่สามารถพัฒนาเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

๖.๑ การเชื่อมโยงเครือข่าย ศพก. ในอำเภอ และต่างพื้นที่ โดยมีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน เครือข่ายด้านการผลิต เครือข่ายด้านองค์ความรู้ เครือข่ายด้านการตลาด

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอกะปง จังหวัดพังงา มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกับ ศพก. เครือข่าย ๑๕ ศูนย์ ประกอบด้วย

ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะปง จังหวัดพังงา						
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์		ชื่อ - นามสกุล ประธานศูนย์	เบอร์โทรศัพท์ ประธานศูนย์ เครือข่าย
			หมู่	ตำบล		
๑	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตปาล์มน้ำมัน	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ยืนต้น	๔	เหล	นายประดิษฐ์ ยิ่งเจริญภักดี	๐๘๐-๑๔๑๒๔๘๖
๒	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรและจักรสานหมวกใบร่มข้าว	ศูนย์เรียนรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตด้านการเกษตร	๓	ท่านา	นางบุญสม มีเกิด	๐๖๒-๘๐๕๓๗๙๗
๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มปรับปรุงคุณภาพมังคุดตำบลกะปง	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	กะปง	นายพงษ์เกษม โกยกุลย์	๐๘๔-๘๔๖๑๘๕๕
๔	ศูนย์เรียนรู้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ่อน้ำพุร้อนตำบลรมณีย์	ศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	๔	รมณีย์	นางกระจาย สิริชัย	๐๙๘-๗๑๖๙๕๘๖
๕	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.)	๒	กะปง	นายจิตพันธ์ ชำนาญ	๐๘๙๘๑๙๒๒๙๘
๖	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศดปช.)	๔	ท่านา	นายสุริยา เพ็ชรเกษม	๐๘๒๒๗๒๗๙๘๗
๗	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทุเรียนสาธิต	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	กะปง	นายวุฒิชัย วัชรวัฒน์	๐๘๑-๑๘๘๗๔๓๔
๘	การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อการค้าตำบลท่านา	ศูนย์เรียนรู้ด้านการจัดการดิน	๔	ท่านา	นายสุริยา เพ็ชรเกษม	๐๘๒-๒๗๒๗๙๘๗
๙	ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมังคุดคุณภาพตำบลเกาะ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๒	เกาะ	นายเอกพล แก้วสอาด	๐๘๙-๕๙๒๐๗๖๒
๑๐	การเลี้ยงปลาในบ่อดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๔	ท่านา	นายสุริยา เพ็ชรเกษม	๐๘๒-๒๗๒๗๙๘๗
๑๑	การเลี้ยงปลานิลในบ่อดิน	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๑	เกาะ	นายรุ่งรติศ ภิรมย์	๐๙๑-๐๓๙๒๕๙๒
๑๒	สวนป่านุช ลุงเปี้ย	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	๓	ท่านา	นางบุญสม มีเกิด	๐๖๒-๘๐๕๓๗๙๗
๑๓	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงไก่ไข่	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	๒	เกาะ	นายธรรมรงค์ คำทิพย์	๐๙๕-๔๒๓๔๓๖๙
๑๔	ศูนย์เรียนรู้การเลี้ยงกุ้งก้ามกราม	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	๒	เกาะ	นายสนจิต สำลี	๐๘๗-๘๘๗๖๑๘๙
๑๕	สวนเกษตรศวก	ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรอินทรีย์	๑	รมณีย์	นายรณชัย ลือแทน	๐๖๒-๐๒๐๐๕๐๙

- ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอกะปง จังหวัดพังงา มีการเชื่อมโยงการดำเนินงานกับกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ทั้งหมด ๘ แปลง รายละเอียดดังนี้

ที่	ชื่อแปลงใหญ่	ตำบล	สมาชิก (ราย)	พื้นที่ (ไร่)
๑	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมันตำบลเหล อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	ท่านา	๓๐	๔๑๖
๒	แปลงใหญ่ยางพาราวิสาหกิจชุมชนบ้านรมณีย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	รมณีย์	๓๐	๔๙๐.๗๕
๓	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน สหกรณ์การเกษตรกะปง จำกัด	ท่านา	๔๔	๑๐๕๘.๕
๔	แปลงใหญ่ยางพารา สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านปากพู่ จำกัด	ท่านา	๓๒	๖๑๘
๕	แปลงใหญ่ยางพารา สหกรณ์สหภาพเกษตรกรเพื่อเกษตรกรพังงา จำกัด	ท่านา	๓๐	๖๐๑
๖	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ ๑,๒,๓,๔ ตำบลกะปง อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	กะปง	๔๒	๓๗๘
๗	แปลงใหญ่ปาล์มน้ำมัน หมู่ ๑,๒,๓,๔ ตำบลท่านา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	ท่านา	๔๓	๘๘๗
๘	แปลงใหญ่มังคุด หมู่ ๑,๒,๔ ตำบลหะมา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	หะมา	๖๒	๔๗๔.๕
๙	แปลงใหญ่มังคุด ตำบลท่านา อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	ท่านา	๓๓	๓๒๔
๑๐	แปลงใหญ่ทุเรียน อำเภอกะปง จังหวัดพังงา	ท่านา	๓๐	๑๓๗

- นายเอนก จีระรัตน์ มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ (YSF) จังหวัดพังงา มีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันทั้งการผลิตจนถึงการตลาด อีกทั้งภรรยา ซึ่งเป็นข้าราชการครูชำนาญ ได้ผันตัวเข้ามาช่วยงานเกษตรอย่างเต็มตัว ร่วมกับลูกชายทั้ง ๒ คน ถือเป็นเกษตรกรรุ่นใหม่ที่จะสืบทอดอาชีพด้านการเกษตรของบิดาในอนาคต

- การประสานความร่วมมือ ศพก. อำเภอกะปงมีการเชื่อมโยง และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับ ศูนย์เครือข่ายภายในอำเภอกะปง และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงาน เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริง อีกทั้ง ศพก. อำเภอกะปงเป็นแหล่งนำความรู้จากหลักวิชาการสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

จากการบูรณาการในพื้นที่จากที่กล่าวมาทั้งหมดทำให้เกิดแผนแผนปฏิบัติการการบูรณาการการพัฒนาการเกษตรของ ศพก. และ เครือข่ายของอำเภอ ดังนี้

แผนการปฏิบัติงาน	เป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ
๑. การบริหารจัดการ		
๑.๑ การจัดทำทะเบียนสมาชิกศูนย์เครือข่าย ศพก.	จัดทำทะเบียนสมาชิก	กษอ.กะปง/ คณะกรรมการศพก.
๑.๒ ประชุมสมาชิกเพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงาน และ ปัญหาการดำเนินงานด้านการเกษตรต่างๆ	ตลอดปีงบประมาณ	กษอ.กะปง/ คณะกรรมการศพก.
๑.๓ จัดเวทีวิเคราะห์ จัดทำแผนและเป้าหมายการพัฒนาของ ศพก. อำเภอกะปง	๔ ครั้ง	กษอ.กะปง/ คณะกรรมการศพก.
๑.๓.๑ เก็บข้อมูลการดำเนินงานและองค์ความรู้ด้าน การเกษตร	๔ ครั้ง	กษอ.กะปง/ คณะกรรมการศพก.
๒. การพัฒนาแปลง		
๒.๑ การถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่เข้ารับบริการ	๓ ครั้ง/ปี	เกษตรกรประจำแปลง
๒.๒ การวิเคราะห์ดินและใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๒.๓ การบริหารจัดการแปลง	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๒.๔ การจัดการศัตรูพืช	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๒.๕ การวางแผนการตลาด	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๒.๖ การทำบัญชี	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๓. พัฒนาศักยภาพของเกษตรกรและเสริมสร้างความเข้มแข็ง ของกลุ่ม		
๓.๑ การพัฒนาศักยภาพเกษตรกรสู่ Smart Farmer	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง
๓.๒ เวทีประเมิน วิเคราะห์ จัดทำแผนพัฒนาศักยภาพ รายบุคคล	ตลอดปีงบประมาณ	เกษตรกรประจำแปลง

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

“ชีวิตไม่ได้ประสบความสำเร็จ ในทุกครั้งหากเรา “ทำ” แล้วสำเร็จ เท่ากับความภาคภูมิใจ แต่หากเรา “ทำ” แต่ไม่สำเร็จ เท่ากับเราได้บทเรียนที่ทรงคุณค่า การลงมือทำจึงเสมือนความจริง ที่เราต้องเรียนรู้ คู่กับการทำงานไปตลอดชีวิตจึงทำให้เราเกิดความสำเร็จที่ภาคภูมิใจ” เป็นคติประจำใจ ที่คิดเสมอว่า หากเราทำให้เห็นจริง คนอื่นก็จะปรับตามได้ไม่ยาก

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

“ความสุขที่แท้จริงของคนเราอยู่ตรงไหน” ชายร่างเล็กที่เป็นเพียงนายช่างไฟฟ้า สู้กิจการเหมืองแร่ จนสุดท้ายมาจบตรงคำว่า “เกษตรกรตัวจริง” โดยนายเอนก จีวะรัตน์ กล่าวว่า “การทำเกษตรแบบพอเพียง ไม่ได้ทำยิ่งใหญ่จนเกินตัว อยู่บนพื้นฐานของความเป็นไปได้ ทำในสิ่งที่เรารัก การทำสิ่งเหล่านี้ทำให้เรามีความสุข ครอบครัวมีรายได้ และยังสามารถเผยแพร่ความรู้ที่มีให้กับคนอื่นด้วย การทำสิ่งเหล่านี้ถือว่าเราได้ดัดแปลงให้เกิดความผสมผสานตามลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมกับพื้นที่แล้ว”

จากคำว่าทำการเกษตรแบบพอเพียง เป็นคำที่ยังสะท้อนอยู่ในความคิดตลอดเวลา ทำให้นายเอนก จีวะรัตน์ ไม่เคยที่จะหยุดศึกษาหาความรู้ มีการนำองค์ความรู้ต่าง ๆ มาปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง จนเกิดเป็นนวัตกรรมที่ปรับใช้ให้เหมาะสมกับกิจกรรมของตนเอง เช่น กิจกรรมประมง กิจกรรมที่ทำให้เสียโอกาสน้อย และช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยการทำฝายน้ำล้นบริเวณริมบ่อปลา ทำให้บ่อปลามีการถ่ายน้ำอยู่ตลอด น้ำไม่เน่าเสีย และเมื่อถึงฤดูฝนน้ำในบ่อก็จะมีล้นบ่อปลา หรือดันให้บ่อปลาพัง

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก. หลัก) อำเภอเกาะปัง ได้รับสนับสนุนด้านความรู้ในด้านต่าง ๆ อยู่เสมอ เช่น เทคโนโลยีด้านการผลิตพืช เทคโนโลยีด้านปศุสัตว์ และเทคโนโลยีด้านประมง ส่งผลให้ ศพก. อำเภอเกาะปัง เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้และเทคโนโลยีทางการเกษตร ที่สามารถเผยแพร่ให้กับชุมชนและคนที่สนใจได้นำไปปรับใช้ ให้สามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มรายได้ ภูมิปัญญา นวัตกรรม/

เทคโนโลยีการเกษตรที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน ได้แก่ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต, การปลูกผักในโรงเรือน, การใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร เช่น เครื่องบดสับหญ้า เครื่องผสมปุ๋ยแนวตั้ง เครื่องคัดขนาดไข่ไก่ เครื่องสูบน้ำ เครื่องเตือนไฟฟ้าขัดข้อง ฯลฯ

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

มีการนำองค์ความรู้ ที่ได้จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างคนในชุมชน เครือข่าย ศพก. เครือข่ายเกษตรกรทั้งในจังหวัดและต่างจังหวัด องค์ความรู้จากภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และภูมิปัญญาที่ได้จากการสังเกต และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมของ ศพก. เช่น

๒.๑) การใช้สารชีวภัณฑ์มาคลุกเคล้าและแช่เมล็ดพันธุ์ผักภายในแปลงก่อนเริ่มการเพาะปลูก และการผสมน้ำเพื่อฉีดพ่นในสวนผลไม้ ผลที่ได้คือ ต้นพันธุ์พืชที่มีการใช้สารชีวภัณฑ์มีความแข็งแรง โตเร็ว ด้านทานโรคแมลง สามารถลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมี และสารเคมี

๒.๒) การปลูกพืชแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยง และความไม่แน่นอน จึงเกิดระบบการปลูกพืชแบบการเกื้อกูลประโยชน์ซึ่งกันและกันไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง เพื่อมุ่งสู่การเกษตรแบบยั่งยืน ประกอบด้วยการปลูกพืช ๓ ลักษณะ

๑. พืชหลัก ส่วนใหญ่จะเป็นไม้ยืนต้น ไม้ผล ได้แก่ ยางพารา สะตอ ละไม ทุเรียน ลองกอง เพื่อเป็นรายได้หลักให้กับเกษตรกร

๒. พืชเสริม พืชในท้องถิ่น สามารถเจริญเติบโตได้ดีในทุกพื้นที่ เช่น ขมิ้น จิง ข่า เห็ด ตะไคร้ ผักหวาน ผักลิ้นห่าน บวบ ลูกหม่อน กล้วย

๓. พืชร่วม การปลูกพืชร่วม จะเน้นพืชที่สามารถเจริญเติบโต ได้ในที่มีร่มเงาได้ดี โดยพื้นที่ปลูกจะเน้นปลูกบริเวณ พื้นที่ระหว่างต้นไม้ พื้นที่ว่าง ได้แก่ พลู่ พริกไทย ผักเหลียง ชะอม ผักกูด

กิจกรรมเกื้อกูล เป็นกิจกรรมการเกษตรตั้งแต่ ๒ อย่างขึ้นไป ที่ทำในแปลงเดียวกันจะต้องเกื้อกูล และพึ่งพิงกันได้ ได้แก่

๑. การปลูกพริกไทยขึ้นต้นไม้ผล การปลูกพลู การปลูกดีปลี และพืชสมุนไพรอื่น ๆ ให้เกาะต้นไม้ผล ไม้ยืนต้น

๒. การปลูกสละ ระกำ ผักเหลียง แซมในสวนไม้ผล-ไม้ยืนต้น เพื่ออาศัยร่มเงา และใช้พื้นที่ว่างภายในสวนให้เกิดประโยชน์

๓. การปลูกมังคุด ลองกอง แซมในสวนยางพารา เพื่ออาศัยร่มเงา และใช้พื้นที่ว่างในสวนให้เกิดประโยชน์

๔. การปลูกกล้วยชนิดต่าง ๆ แซมหรือเสริมในสวนไม้ผล ยางพารา โดยเฉพาะในช่วงที่ไม้ผล หรือยางพารายังไม่โต กล้วยจะเป็นทั้งพืชสร้างรายได้ และเป็นพืชร่มเงาที่จะช่วยบังแสง และให้ความชุ่มชื้นในแปลงได้เป็นอย่างดี

๒.๓) การปลูกมังคุด ทุเรียน จะใช้ปุ๋ยหมักที่หมักจากทะเลลายปาล์ม ขุยมะพร้าว มูลสุกร ผสมกับมูลไก่ และมูลแพะ ผลที่ได้คือ ดินร่วนซุยมีอินทรีวัตถุ ต้นพืชเจริญเติบโตดี และผลไม่มีริสชาติดี สอดคล้องกับข้อมูลวิชาการที่พบว่าในมูลไก่ และมูลแพะ มีปริมาณโพแทสเซียมสูง ซึ่งมีส่วนในการสะสมน้ำตาล สร้างความหวานให้กับพืช

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

- การปลูกปาล์มน้ำมัน มีการคัดเลือกสายพันธุ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมวิชาการเกษตร โดยมีการวางแผนปลูกหลักตามทิศเหนือ-ใต้ การใส่ปุ๋ยยึดตามค่าวิเคราะห์ดินเป็นหลัก ตามคำแนะนำของสถานีพัฒนาที่ดินในพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีการปรับปรุงโครงสร้างดินอย่างต่อเนื่อง โดยบำรุงด้วยปุ๋ยคอกและปุ๋ยหมักภายใน ศพก. เพื่อลดต้นทุนการผลิตเป็นสำคัญ

- การปลูกผักใน ศพก. แบ่งเป็นผักพื้นเมืองที่ทนต่อสภาพแวดล้อม โรคและแมลง เช่น ผักเหลียง ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งของ ศพก.ยังมีการปลูกผักกางมุ้ง เพื่อลดความสูญเสียจากสภาพแวดล้อม และการเข้าทำลายของโรคและแมลง

- การเลี้ยงปลาในบ่อดิน ภายใน ศพก.เน้นเป็นรายได้เสริม โดยออกแบบบ่อ โดยผันน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เข้ามาเติมในบ่อ มีการหมุนเวียนน้ำจากบ่อในพื้นที่สูง ไปยังพื้นที่ต่ำ เกิดการถ่ายเทอากาศและของเสีย เกิดแพลงตอนที่เป็นอาหารของปลา เป็นการลดการใช้อาหารสำเร็จรูป เป็นการลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

การนำ BCG Model มาใช้ใน ศพก.

๑. Bio-Economy ศพก.หลัก อำเภอกะปง จังหวัดพังงา มีการใช้พันธุ์ดี มีการใช้เทคโนโลยี/นวัตกรรมในการผลิต มีการสร้างแบรนด์สินค้าของตนเอง เพื่อตอบโจทย์กลุ่มลูกค้าผู้บริโภค

๒. Circular Economy การเลี้ยงสัตว์เพื่อนำมูลของสัตว์มาเป็นปุ๋ยให้กับพืช นำมาผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อจำหน่าย เป็นการเพิ่มรายได้ และสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ Zero waste การเลี้ยงแพะภายในแปลงเรียนรู้ของศพก. ยังมีข้อดีคือ ช่วยกำจัดวัชพืช หรือแม้กระทั่งการปลูกกล้วย เมื่อตัดผลกล้วยออกแล้ว สามารถส่วนที่เหลือนำไปให้แพะกิน เป็นการลดต้นทุนการผลิต

๓. Green Economy กิจกรรมต่าง ๆ ที่อยู่ภายในศพก. ทุกอย่างทำแบบธรรมชาติ ไร้สารเคมี เป็นการเกษตรแบบเกื้อกูลกัน การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน นับเป็นห่วงโซ่อาหารที่เกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่อย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศษซากและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ ในทางตรงกันข้าม ผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืชด้วยเช่นกัน แนวคิดนี้คือการทำการเกษตรแบบผสมผสาน ที่สอดคล้องกับการนำ BCG โมเดลเข้ามาใช้ใน ศพก.หลัก อำเภอกะปง ได้เป็นอย่างดี

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑๕ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ยางพารา	พื้นที่ปลูกจำนวน ๕-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ปาล์มน้ำมัน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๓) เงาะ	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๔) มังคุด	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๕)ทุเรียนสาธิต	พื้นที่ปลูกจำนวน ๓-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๖) ลองกอง	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๗) ละไม	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๘) มะนาว	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๙) ผักบุ้ง	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๑-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๐) ผักลิ้นห่าน	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๐-๕๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๑) ผักเหลียง	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒-๐-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๒) ผัสดง	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๓) มะละกอ	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๑-๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๔) ตะไคร้	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๐-๕๐ (ไร่-งาน-วา)
๑.๑๕) กระชาย	พื้นที่ปลูกจำนวน ๐-๒-๐ (ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๓ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลาตุก	จำนวน ๕,๐๐๐ ตัว
๒.๒) ปลานิล	จำนวน ๑๐,๐๐๐ ตัว
๒.๓) ปลาเก็ดเหลือง	จำนวน ๕,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) ไก่ไข่	จำนวน ๓๐,๐๐๐ ตัว
๓.๒) แพะ	จำนวน ๕๐๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) ปุ๋ยหมัก	จำนวน ๖๐ ตัน/ปี
๔.๒) ปุ๋ยคอก (มูลไก่ไข่,มูลแพะ)	จำนวน ๕๕๐ ตัน/ปี

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าปาล์มน้ำมัน มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ปุ๋ย	เป็นเงิน ๔,๘๐๐ บาท/ไร่/ปี
๑.๒) ค่าตัดหญ้า	เป็นเงิน ๑,๔๐๐ บาท/ไร่/ปี
๑.๓) ค่าแฉ่งทาง	เป็นเงิน ๔๔๐ บาท/ไร่/ปี
๑.๔) ค่าตัดปาล์ม	เป็นเงิน ๑,๙๘๐ บาท/ไร่/ปี
๑.๕) ค่าบรรทุก	เป็นเงิน ๙๙๐ บาท/ไร่/ปี

รวมต้นทุนการผลิต	๙,๖๑๐ บาท/ไร่/ปี
รายได้	๑๔,๘๕๐ บาท/ไร่/ปี
๓) สินค้า ไข่ไก่ มีต้นทุนการผลิต ดังนี้ (๓๐,๐๐๐ ตัว)	
๑.๑) ค่าพันธุ์ไก่	เป็นเงิน ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๑.๒) ค่าอาหาร	เป็นเงิน ๒๗,๕๙๔,๐๐๐ บาท/ปี
๑.๓) ค่าไฟฟ้า	เป็นเงิน ๓๖๐,๐๐๐ บาท/ปี
๑.๔) ค่าแรงงาน	เป็นเงิน ๖๕๗,๐๐๐ บาท/ปี
๑.๕) ค่าวัคซีน/อื่นๆ	เป็นเงิน ๖๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
รวมต้นทุนการผลิต	๓๕,๒๑๑,๐๐๐ บาท/ปี
รายได้	๓๘,๖๙๗,๓๐๐ บาท/ปี

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- ไข่ไก่ เฉลี่ยรายได้วันละ ๑๐๖,๐๒๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- ปาล์มน้ำมัน เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๒,๘๕๕ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- ผัก เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๓,๐๐๐ บาท/เดือน

- ปลา เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๔,๐๐๐ บาท/เดือน

- ปุ๋ยคอก/ปุ๋ยหมัก เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๕๒,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ

- ผลไม้ เฉลี่ยรายได้ปีละ ๒๕,๐๐๐ บาท/ปี

- แพะ เฉลี่ยรายได้ปีละ ๗๒๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

ตนเอง นายเอนก จีวะรัตน์ มีการจัดการแปลงที่เหมาะสมที่จะใช้เป็นตัวอย่าง สาธิตและฝึกปฏิบัติ เช่น มีการวางแผนจัดการพื้นที่และแบ่งพื้นที่ปลูกพืช ได้แก่ สระน้ำเพื่อการเกษตรและการเลี้ยงปลา ฟาร์มแพะ ฟาร์มไก่ ไข่ แปลงปาล์มน้ำมัน ยางพารา ไม้ผล สวนผสมผสานและพืชผัก และขณะนี้ได้เริ่มดำเนินการต่อยอดกิจกรรมร้านค้ากาแฟ และสถานที่จำหน่ายสินค้าลุงเอนกซ็อบ

ชุมชน นายเอนก จีวะรัตน์ มีจิตอาสาและความเสียสละช่วยเหลือสังคม และงานสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในชุมชน และนอกชุมชน ดังนี้

๑) ด้านการบริหารจัดการชุมชน

- เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานตำบลเหมาะ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

- มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยจะรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประชุมประจำเดือนและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน ผ่านเวทีประชาคมเพื่อให้สมาชิกให้การรับรองแผนและมีการปรับปรุงแผนชุมชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือ มากกว่า แล้วแต่ภาวะ ปัญหา หรือความต้องการของชุมชนต้องการ

- จัดกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณรอบหมู่บ้าน

- ร่วมพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่มังคุดตำบลเหมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

๒) ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

อำเภอกะปง จังหวัดพังงา เกษตรกรประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก อีกทั้งโดยส่วนใหญ่เพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ตนเองมีแนวคิดที่จะถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต เช่น การส่งเสริมให้ครัวเรือนในชุมชนจัดทำบัญชีครัวเรือน การลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่น การส่งเสริมการออม การพัฒนาคนในชุมชนและการเสริมสร้างการเรียนรู้โดยจัดสถานที่สำหรับเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยความมุ่งหวังให้ผู้ที่มาเรียนรู้เข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่นั้น ๆ เช่น การปลูกผักสวนครัว การทำปุ๋ยหมักจากเศษเหลือในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดต้นทุน การเลี้ยงปลารับประทาน เป็นต้น

๓) ด้านการสร้างสามัคคีและความเข้มแข็งของคนในชุมชน

- นายเอนก จีวะรัตน์ เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และเป็นผู้ที่สร้างความสามัคคีในชุมชนโดยการเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนในชุมชน และโรงเรียนรอบนอก มีความรักและห่วงใยในอาชีพเกษตรกรรม โดยการนำเอาความรู้ที่ประสบความสำเร็จ และเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จไปถ่ายทอดให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงในโรงเรียนเยาวชนวิทย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นโรงเรียนยุวเกษตรกรของอำเภอกะปง

- ฟาร์มชุมชน (กิจกรรมการเลี้ยงสุกร) ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต สำหรับการจัดตั้งกองทุนของกลุ่มไร่นาสวนผสมฯ และได้รับงบประมาณโครงการไทยเข้มแข็ง เป็นพันธุ์สุกร จำนวน ๑ รุ่น โดยมีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มครั้งแรก ๑๕ ราย และได้เพิ่มขึ้นเป็น ๔๓ ราย ในปัจจุบัน โดยสมาชิกได้ร่วมทุนระดมหุ้นกันเพื่อสร้างอาชีพของกลุ่ม โดยกลุ่มจะมีการประชุมในทุกวันที่ ๒๑ ของทุกเดือน โดยสมาชิกในกลุ่มจะมาทำงานร่วมกันและมีการปันผลคืนให้กับสมาชิกตามระยะเวลาการเลี้ยงช่วง ๕ - ๖ เดือน และได้จัดตั้งกองทุนโครงการเงินฝากค้ำคูณครองชีวิต ประกันให้กลุ่มสมาชิกกับธนาคารออมสินช่วยเหลือแก่สมาชิกกลุ่ม

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เป็นการทำการเกษตรแบบเกื้อกูล ส่งผลให้มีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นการเกษตรแบบเกื้อกูลกัน การปลูกพืชและการเลี้ยงสัตว์หลากหลายชนิดในพื้นที่เดียวกัน นับเป็นห่วงโซ่อาหารที่เกื้อกูลประโยชน์ต่อกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในไร่นาอย่างเหมาะสมเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีความสมดุลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และเกิดการเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ การเกื้อกูลกันระหว่างพืชและสัตว์ เศษซากและผลพลอยได้จากการปลูกพืชจะเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมการเลี้ยงสัตว์ ในทางตรงกันข้าม ผลที่ได้จากการเลี้ยงสัตว์จะเป็นประโยชน์ต่อพืชด้วยเช่นกัน คนในชุมชนที่มาศึกษาเรียนรู้ที่ ศพก.ได้นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติและต่อยอดในพื้นที่ของตนเอง

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ ทำให้มีการลดการใช้สารเคมีที่เกินความจำเป็น เกิดความตระหนักรู้ และเกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ

นายเอนก จีวะรัตน์ มีการเรียนรู้ด้วยตัวเอง เช่น การเรียนรู้ผ่านการอบรมออนไลน์ การสืบค้นข้อมูลในแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น หนังสือ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต และการไปศึกษาดูงาน เพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาปรับใช้ในการพัฒนากิจกรรมของ ศพก. เช่น การเรียนรู้เรื่องการเลี้ยงไก่ไข่ และการเลี้ยงสุกร และที่สำคัญศึกษาเรียนรู้เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ให้ท่องแท้เพื่อนำมาปรับใช้กับตนเอง

๒. การเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ

นายเอนก จีวะรัตน์ เข้ารับการอบรมจาก หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง สำนักงานพัฒนาชุมชน สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ ธนาการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น โดยหลักสูตรในการอบรม เช่น

- การเข้าร่วมอบรมพัฒนาการเป็นเกษตรกรผู้นำในพื้นที่อำเภอกะปง จังหวัดพังงา โดยสำนักงานเกษตรอำเภอกะปง กรมส่งเสริมการเกษตร

- การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเกษตรกรสู่การผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย กิจกรรมหลักพัฒนาขีดความสามารถในด้านการผลิตพืชเศรษฐกิจและพืชทางเลือกให้ได้มาตรฐานและมีมูลค่าสูง ซึ่งจัดโดยสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจังหวัดพังงา

- การฝึกอบรมการเป็นครูบัญชีอาสา ที่จัดโดยสำนักงานตรวจบัญชีและสหกรณ์

๓. การนำความรู้ที่ได้มาพัฒนาต่อยอดใน ศพก.

ในการดำเนินกิจกรรมของ ศพก. มีการนำความรู้จากการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านสื่อต่าง ๆ และการเข้ารับการฝึกอบรมจากหน่วยงานต่าง ๆ มาเผยแพร่พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับเครือข่าย ศพก. เครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ และผู้ที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ใน ศพก. พร้อมทั้งพัฒนาต่อยอดขยายผลไปสู่ชุมชนในพื้นที่ ศพก. เช่น การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ การจัดทำบัญชีครัวเรือน การผลิตสารชีวภัณฑ์ควบคุมโรค การผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการผลิต เป็นต้น

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน ละเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

นายเอนก จีวะรัตน์ ให้ความร่วมมือในการดำเนินกิจกรรมของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา รวมทั้งหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ทั้งการเข้าร่วมการอบรม การเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และเป็นฐานเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น

ที่	เรื่อง	ผู้ให้บริการ/หน่วยงาน
๑	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สำนักงานประกันสังคมจังหวัดระนอง
๒	เศรษฐกิจพอเพียง	โรงเรียนวัดนิโคตคณากร
๓	ประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมอำเภอกะปง
๔	สมาคมสื่อมวลชนเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดพังงา	ศึกษาดูงาน ศพก. อำเภอกะปง
๕	การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้นำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง/พัฒนาการอำเภอกะปง
๖	การปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ผู้นำหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง/พัฒนาการอำเภอตะกั่วป่า
๗	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก
๘	เศรษฐกิจพอเพียง/ไร่นาสวนผสม	สหกรณ์สวนยางวังคีรี จำกัด อ.หัวยยอด จ.ตรัง
๙	ติดตามการดำเนินงาน Young Smart Farmer	ศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๑๐	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กศน.อำเภอดง
๑๑	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	โรงเรียนวัดอริยวงศาราม
๑๒	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กศน.จังหวัดภูเก็ต/เกษตรกรต้นแบบ
๑๓	สัมมนากลุ่มส่งเสริมอาชีพจังหวัดพังงา	สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
๑๔	อบรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกษตรกรผู้นำและ YSF	สำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา
๑๕	หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	สหกรณ์จังหวัดพังงา
๑๖	การดำเนินงานโรงพยาบาลสีเขียวตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	โรงพยาบาลกะปงชัยพัฒน์
๑๗	โครงการ ๕ ประสาน (แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง/การลดต้นทุน/การเพิ่มผลผลิต/การสร้างรายได้/การดำเนินชีวิต)	สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง

ที่	เรื่อง	ผู้เข้ารับบริการ/หน่วยงาน
๑๘	การดำเนินการเกษตรอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่ม กพอ.
๑๙	การเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรแบบผสมผสาน	ปลัดอำเภอกะปาง/อบต.กะปาง
๒๐	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	คณะทรัพยากรเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
๒๑	การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่ม Young Smart Farmer จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๒๒	การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	อนุกรรมการกองทุนฟื้นฟูและการเกษตร
๒๓	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ประธาน Biz จังหวัดพังงา
๒๔	เกษตรตลอดชีพ ตามแนวเกษตรกึ่งอินทรีย์	กลุ่มชีวอินทรีย์
๒๕	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่มเครื่องแกงบ้านเก่าเก่า
๒๖	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	รศ. พังงา
๒๗	เศรษฐกิจพอเพียง	กลุ่มนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอทุ่งสง
๒๘	ถ่ายทอดวีดิทัศน์ เรื่อง เกษตรกรรุ่นใหม่	สื่อมวลชนจังหวัดพังงา
๒๙	เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง	ภก.ตชด. ๔๒
๓๐	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กศน.จังหวัดกระบี่
๓๑	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กศน.อำเภอเหนือคลอง
๓๒	การดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	กศน.อำเภอกระบี่
๓๓	การทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี
ปีงบประมาณ ๒๕๖๔		
๑	อบรมไม้ผลอัตลักษณ์ ทุเรียน (๑๔ ธ.ค.๖๓)	เกษตรกร ๕๐ ราย/ สนง.เกษตรจังหวัดพังงา
๒	อบรมโครงการ ๑ มหาวิทยาลัย ๑ ตำบล จำนวน ๓ ครั้ง	คณะอาจารย์วิทยาลัยชุมชนพังงา/ลูกจ้างโครงการฯ
๓	ประชุมโครงการรับรองดอกทุเรียนสาธิต	เกษตรกร/สำนักงานพาณิชย์จังหวัดพังงา
๔	อบรมหลักสูตร การเลี้ยงปศุสัตว์ /การเลี้ยงแพะ	กลุ่มเกษตรกร/สำนักงานปศุสัตว์อำเภอกะปาง

ที่	เรื่อง	ผู้เข้ารับบริการ/หน่วยงาน
๕	ประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานฯเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่อำเภอกะปง	คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง
๖	โครงการปลูกจิตสำนึก รักสามัคคีและส่งเสริมความปรองดองสมานฉันท์ ประจำปี ๒๕๖๔	นักเรียน กศน.จำนวน ๙๕ ราย ที่ทำการปกครองจังหวัดพังงา
๗	อบรมโครงการพัฒนาการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนต้นแบบจังหวัดพังงา	เกษตรกรและคณะผู้จัด จำนวน ๔๐ ราย/กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาสถาบันเกษตรกร สนง.เกษตรจังหวัดพังงา
๘	ทำพิธี เซนต์สัญญาจ้าง โครงการ U๒T	วิทยาลัยชุมชนพังงา
๙	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	สภ.บ้านทุ่งโพธิ์ จำกัด อ.นาหม่อม จ.สงขลา (๒๐ ราย)
๑๐	โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพังงา
๑๑	โครงการพัฒนาศักยภาพเพิ่มมูลค่าและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ไม้ผลอัตลักษณ์ท้องถิ่น (มังคุด, ทุเรียนสาธิตา)	เกษตรกร ๑๐๐ ราย / สนง.เกษตรจังหวัดพังงา
๑๒	โครงการหมู่บ้านเกษตรสมบูรณ์เพิ่มพูนสุขภาพ	เกษตรกร ๑๐๐ ราย / สนง.เกษตรจังหวัดพังงา
๑๓	อบรมเกษตรกรโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่	เกษตรกร ๔๑ ราย / สนง.เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพังงา
ปีงบประมาณ ๒๕๖๕		
๑	ประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานฯเครือข่าย ศพก.และแปลงใหญ่อำเภอกะปง	คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง
๒	อบรมเกษตรกรผู้นำ ๓ ครั้ง	เกษตรกร ๓๐ ราย/สนง.เกษตรอำเภอกะปง
๓	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง	โรงเรียนบ้านบางม่วง จำนวน ๕๐ ราย
๔	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน	คณะวิทยากรลูกเสด็จอาสาพระราชทาน และ นักเรียนร.ตะกั่วป่าเสนานุกูล/ร.เทศบาลบ้านย่านยาวร.อนุบาลนิลุบล/ร.บ้านบางกรัก จำนวน ๑๕๐ ราย
๕	อบรม Young Smart Farmer จังหวัดพังงา	Young Smart Farmer จำนวน ๑๐๐ ราย

ที่	เรื่อง	ผู้เข้ารับบริการ/หน่วยงาน
๖	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน	คณะวิทยากรลูกเสือจิตอาสาพระราชทาน และ นักเรียนรร.บ้านปากพู่ จำนวน ๔๐ ราย
๗	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน	สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านคลองฉนวน อ.พระแสง จ.สุราษฎร์ธานี จำนวน ๔๐ ราย
๘	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน	อดีตอธิบดีกรมศาสนาและคณะ
๙	ศึกษาดูงานเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรผสมผสาน	สหกรณ์กองทุนน้ำยางสดท่าแพ จำกัด จ.สตูล (๑๘ ราย)
๑๐	งานวันถ่ายทอดเทคโนโลยี (Field Day) เพื่อเริ่มต้น ฤดูกาลผลิตใหม่ ปี ๒๕๖๕	เกษตรกร ๗๖ ราย/หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตร และสหกรณ์
๑๑	ขับเคลื่อนและพัฒนาด้านการเกษตรในสถานศึกษา รร.เยาวิทย์ ต.เหมาะ อ.กะปง	คณะผู้บริหาร รร.เยาวิทย์
ปีงบประมาณ ๒๕๖๖		
๑	โครงการสนับสนุนเกษตรกรลูกค้าสูงอายุสู่ปราชญ์ ชาวบ้าน ปีบัญชี ๒๕๖๕	สำนักงาน ธ.ก.ส.พังงา / เกษตรกร จำนวน ๕๐ ราย
๒	ศึกษาดูงานเศรษฐกิจพอเพียง/ไร่นาสวนผสม	สหกรณ์ในเขตปฏิรูปที่ดินบ้านโคกม่วง จำกัด ต.โคกม่วง อ.เขาชัยสน จ.พัทลุง
๓	ประชุมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน	สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่นาสวนผสมอำเภอกะปง จำนวน ๔๔ ราย
๔	ประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานฯเครือข่าย ศพก.และ แปลงใหญ่อำเภอกะปง	คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง
๕	ประชุมคณะกรรมการจัดหารายได้ (เลี้ยงน้ำชา) เพื่อสร้าง อาคารพักผู้ป่วย โรงพยาบาลกะปงชัยพัฒน์	ผอ.โรงพยาบาลกะปงชัยพัฒน์ และเจ้าหน้าที่ผู้นำ ท้องถิ่น ท้องที่ และภาคีเครือข่าย จำนวน ๔๐ ราย
๖	โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า	เกษตรกร ๓๐ ราย/สนง.เกษตรอำเภอกะปง

ที่	เรื่อง	ผู้เข้ารับบริการ/หน่วยงาน
	เกษตร (อบรมเกษตรกรผู้นำ)	
๗	สนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ให้ผู้เลิกเสพยาเสพติด จำนวน ๒๐ ตัว	จำนวน ๒ ราย (ที่ว่าการอำเภอกะปง)

ภาพการสนับสนุนพันธุ์ไก่ไข่ให้ผู้เลิกเสพยาเสพติด

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ ๔ ตำบลหะมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา โดยศูนย์เรียนรู้ดังกล่าวเป็นศูนย์เรียนรู้ที่มีความเหมาะสม เป็นที่รู้จัก ทั้งในจังหวัดและนอกจังหวัด ซึ่งภายในศูนย์ฯ มีความพร้อมสำหรับการศึกษาเรียนรู้ ถ่ายทอดองค์ความรู้จากการทำจริงและประสบการณ์ของเกษตรกรกรต้นแบบ โดยมีหลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้มากมาย สามารถแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาให้กับเกษตรกรในพื้นที่ได้อย่างแท้จริง อีกทั้ง ยังมีการประชุมคณะกรรมการไร่นาสวนผสม ที่กลุ่มจัดตั้งขึ้นทุกวันที่ ๒๕ ของเดือน เพื่อรับเรื่องปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ แก้ไขปัญหา และส่งต่อข้อมูลดังกล่าวให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก.หลัก อำเภอกะปง มีความเหมาะสมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการพัฒนาพื้นที่บริเวณ ศพก. จัดทำและปรับปรุงข้อมูลประจำศูนย์ฯ รวมทั้งจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้ศพก. มีความพร้อมในการให้บริการด้านการเกษตรสำหรับผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ มีแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย มีข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีเด่นของแต่ละศูนย์ฯ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเชื่อมโยงระหว่าง ศพก.หลัก กับศูนย์เครือข่ายในการถ่ายทอดความรู้และการให้บริการด้านการเกษตรของชุมชน สำนักงานเกษตรอำเภอกะปง ร่วมกับนายเอกนก จีวะรัตน์ ประธานศพก.หลัก และเจ้าของศูนย์เครือข่าย ในพื้นที่อำเภอกะปง ร่วมกันประสานงานและบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการสนับสนุนการพัฒนา ศพก. และศพก.หลัก อำเภอกะปง มีการวางแผนผังศูนย์ฯ ที่ดี ในพื้นที่ดำเนินกิจกรรมเกษตรผสมผสาน จำนวน ๕๒ ไร่ ซึ่งสามารถเข้าไปเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้และฐานเรียนรู้ด้านต่างๆ ได้อย่างสะดวก และต่อเนื่อง

ภาพ แผนผังฐานเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะปง

ภาพ ชุดเอกสารแผ่นพับนำเสนอศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะปง

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) ข้อมูลของเกษตรกรที่นำความรู้จาก ศพก.ไปใช้

ประคอง ชัยสิทธิ์ ม.๑ ต.รมณีย์ อ.กะปง จ.พังงา นำความรู้จาก เรื่อง การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การลดต้นทุนการผลิต การปลูกผักปลอดภัยไปใช้ประโยชน์

นายธรรมรงค์ คำทิพย์ ม.๒ ต.เหมาะ อ.กะปง จ.พังงา นำความรู้จาก เรื่อง การทำการเกษตรแบบผสมผสาน เศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ประโยชน์

นายรณชัย ลือแทน ม.๑ ต.รมณีย์ อ.กะปง จ.พังงา นำความรู้จาก เรื่อง การปลูกผักในโรงเรือน
เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์/การแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ไปใช้ประโยชน์

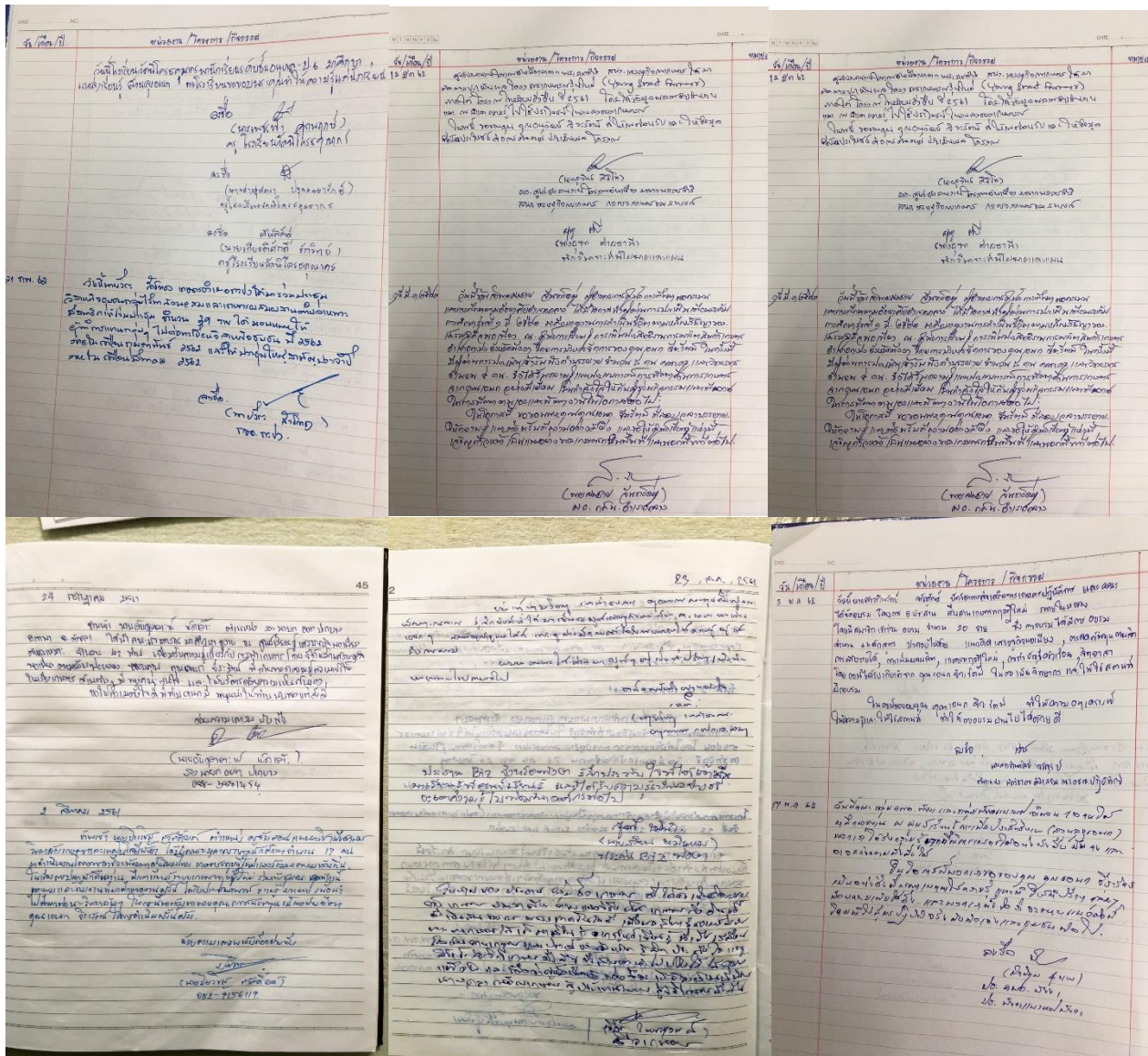
นางกัลยา โสภารัตน์ ม.๑ ต.รมณีย์ อ.กะปง จ.พังงา นำความรู้จาก เรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (รวมกลุ่มประมุลราคา) การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร (กล้วย) ไปใช้ประโยชน์

นายฐิติกร เอี้ยวสกุล ม.๔ ต.ท่านา อ.กะปง จ.พังงา นำความรู้จากเรื่อง การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ปรับปรุงบำรุงดิน การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การใช้ไตรโคเดอร์มาไปใช้ประโยชน์

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
- มีการบูรณาการกับหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่ และหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้จาก **สมุดเยี่ยม** มีส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มเกษตรกรทั่วไป ทั้งในจังหวัดพังงา และต่างจังหวัด มาศึกษาดูงาน ณ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก อำเภอกะปง จังหวัดพังงา โดยมีจำนวนผู้เข้ามาศึกษาดูงาน ๖ ปี ย้อนหลัง รวมแล้วไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ คน มีรายได้หมุนเวียนเกิดขึ้นจากการขายสินค้าผลผลิตทางการเกษตรของคนในชุมชน

หมายเหตุ : ในปี ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕ เนื่องจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-๑๙) จึงส่งผลให้ผู้ที่เข้ามาเรียนรู้ ศึกษาดูงานที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก) อำเภอกะปง มีจำนวนลดลง

- มีการเชื่อมโยงกับระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ศูนย์ศพก.อำเภอกะปง มีการบูรณาการร่วมกัน ผ่านเวทีต่างๆมากมายเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมด้านการเกษตรด้านต่างๆ เช่น การร่วมกันส่งเสริมกิจกรรมการผลิต “มังคุดทิพย์ฟ้า” เพื่อพัฒนาสินค้าให้ได้ตามมาตรฐานสินค้าการเกษตร

- การประสานความร่วมมือ ศพก. อำเภอกะปงมีการเชื่อมโยง และบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับศูนย์เครือข่ายภายในอำเภอกะปง และหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และหน่วยงาน เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้รับสู่การปฏิบัติจริง อีกทั้ง ศพก. อำเภอกะปงเป็นแหล่งนำความรู้จากหลักวิชาการสู่การปฏิบัติจริง เพื่อให้เกษตรกรได้ศึกษาและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เช่น การปลูกผักในโรงเรือน การทำการเกษตรในรูปแบบของเศรษฐกิจพอเพียง ผ่านคณะกรรมการในพื้นที่ ดังนี้

ลำดับที่	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
๑.	นายเอนก จีวะรัตน์	ประธาน
๒.	นายณพรัตน์ แซ่พู่	กรรมการ
๓.	นายรณชัย ลือแทน	กรรมการ
๔.	นายจิตติกร เอี้ยวสกุล	กรรมการ
๕.	นายสนจิต สำลี	กรรมการ
๖.	นายศิริชัย แจ่มพุง	กรรมการ
๗.	นายสุรียา เพ็ชรเกษม	กรรมการ
๘.	นางกัลยา โสภารัตน์	กรรมการ
๙.	นายธรรมรงค์ คำทิพย์	กรรมการ
๑๐.	นายประกิจ ทองรงค์	กรรมการ
๑๑.	นายไพรัช งามแป้น	กรรมการ
๑๒.	นายอดิศักดิ์ งามแป้น	กรรมการ
๑๓.	นางบุญสม มีเกิด	กรรมการ
๑๔.	นายวุฒิชัย ้วยวัฒน์	กรรมการ
๑๕.	นางประคอง ชัยสิทธิ์	กรรมการ
๑๖.	นายสุพจน์ โฆษานุภาพ	ผู้ประสานงาน

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) นายเอนก จีวะรัตน์ เป็นผู้ที่มีทักษะในการเป็นวิทยากร โดยก่อนที่จะมีการฝึกอบรมจะเตรียมตัว และเขียนแผนการฝึกอบรม เตรียมข้อมูลจากประสบการณ์ที่ลงมือปฏิบัติงานประสบความสำเร็จ เตรียมเอกสารประกอบ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในเรื่องที่จะพูดบรรยาย ทำให้เกิดความมั่นใจในการฝึกอบรม และเมื่อมีปัญหาต่าง ๆ ขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ระหว่างการบรรยายจะสร้างบรรยากาศให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ใช้คำพูดที่เข้าใจง่าย สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่เป็นกันเองเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมประทับใจ

๒) นายเอนก จีวะรัตน์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการเป็นวิทยากรกว่า ๓๐ ปี สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร และผู้สนใจ ได้อย่างต่อเนื่อง

๓) เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. หลัก มีภาวะการณ์เป็นผู้นำ โดยได้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้

- ประธานมูลนิธิหลวงพ่อแสง
- รองประธานหอการค้าจังหวัดพังงา
- รองประธานสภาวิทยาลัยชุมชนพังงา
- กรรมการบริษัทประชารัฐรักสามัคคีพังงา (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
- กรรมการมูลนิธิเทวสถานพระนารายณ์ศรีอันดามัน
- คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัดพังงา
- ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานตำบลเกาะ
- ผู้ทรงคุณวุฒิหลักสูตรการเป็นผู้นำของวิทยาลัยชุมชนพังงา

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก) อำเภอเกาะปัง จังหวัดพังงา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลเกาะปัง อำเภอเกาะปัง จังหวัดพังงา พื้นที่ศูนย์เรียนรู้ฯ จำนวน ๕๒ ไร่ นายเอก จีวะรัตน์ จาก นักศึกษาช่างไฟฟ้า มาทำธุรกิจเหมืองแร่ และสุดท้ายมาจบลงที่ความเป็นเกษตรกรตัวจริง ด้วยความจริงจังมุ่งมั่น พินฝ่า จากเกษตรกรคนหนุ่ม มือใหม่จนกลายเป็นมืออาชีพ ใช้เวลาได้แต่ ๓๐ กว่าปี ถึงขั้นได้รางวัลเกษตรกร ดีเด่นแห่งชาติ สาขาไร่นาสวนผสม และปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน สาขาปราชญ์เกษตรเศรษฐกิจพอเพียง จึงมี แนวคิดว่าการทำการเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ตนเองได้ทำนั้น เป็นสิ่งที่ต้องถ่ายทอดให้เกษตรกร หรือผู้ที่สนใจได้ศึกษาและนำไปปฏิบัติ จึงเป็นที่มาของการจัดตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรกร (ศพก.) ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่นี่เป็นแหล่งเรียนรู้ในเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ศพก. เพื่อให้การบริหารจัดการการดำเนินงานของ ศพก. เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และมี นายเอก จีวะรัตน์ เป็นเกษตรกรต้นแบบ เป็นเจ้าของแปลงเรียนรู้

ภาพ รำวงวัลแห่งความภาคภูมิใจ

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
 เกษตรกรต้นแบบเจ้าของ ศพก. หลัก มีภาวะการณ์เป็นผู้นำ โดยได้ดำรงตำแหน่ง ดังนี้
 - ประธานมูลนิธิหลวงพ่อแสง
 - รองประธานหอการค้าจังหวัดพังงา
 - รองประธานสภาวิทยาลัยชุมชนพังงา
 - กรรมการบริษัทประชารัฐรักสามัคคีพังงา (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
 - กรรมการมูลนิธิเทวสถานพระนารายณ์ศรีอันดามัน
 - คณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัดพังงา
 - ประธานวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่สวนผสมและเกษตรผสมผสานตำบลเหมาะ
 - ผู้ทรงคุณวุฒิหลักสูตรการเป็นผู้นำของวิทยาลัยชุมชนพังงา

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

นายเอนก จีวะรัตน์ มีจิตอาสาและความเสียสละช่วยเหลือสังคม และงานสาธารณประโยชน์ต่าง ๆ ทั้งในชุมชน และนอกชุมชน ดังนี้

๒.๑ ด้านการบริหารจัดการชุมชน

- เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไร่นาสวนผสม และเกษตรผสมผสานตำบลเหมาะ เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนอย่างยั่งยืน

- มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาหมู่บ้านและแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล โดยจะรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการประชุมประจำเดือนและนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำเป็นแผนพัฒนาหมู่บ้าน ผ่านเวทีประชาคมเพื่อให้สมาชิกให้การรับรองแผนและมีการปรับปรุงแผนชุมชนอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง หรือ มากกว่า แล้วแต่ภาวะ ปัญหา หรือความต้องการของชุมชนต้องการ

- จัดกิจกรรมทำความสะอาดบริเวณรอบหมู่บ้าน

- ร่วมพัฒนากลุ่มแปลงใหญ่มังคุดตำบลเหมาะ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา

๒.๒ ด้านเศรษฐกิจชุมชน และการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต

อำเภอกะปง จังหวัดพังงา เกษตรกรประกอบอาชีพด้านการเกษตรเป็นหลัก อีกทั้งโดยส่วนใหญ่เพาะปลูกพืชเชิงเดี่ยว ไม่มีความหลากหลาย ทำให้ตนเองมีแนวคิดที่จะถ่ายทอดความรู้แก่ชุมชน โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิต เช่น การส่งเสริมให้ครัวเรือนในชุมชนจัดทำบัญชีครัวเรือน การลดรายจ่ายในครัวเรือน เช่น การส่งเสริมการออม การพัฒนาคนในชุมชนและการเสริมสร้างการเรียนรู้โดยจัดสถานที่สำหรับเป็นศูนย์เรียนรู้ โดยความมุ่งหวังให้ผู้ที่มาเรียนรู้เข้าใจ และนำไปประยุกต์ใช้กับตนเองได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของพื้นที่นั้น ๆ เช่น การปลูกผักสวนครัว การทำปุ๋ยหมักจากเศษเหลือในครัวเรือน เพื่อเป็นการลดต้นทุน การเลี้ยงปลา การเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

๒.๓ ด้านการสร้างสามัคคีและความเข้มแข็งของคนในชุมชน

- นายเอนก จีวะรัตน์ เป็นผู้ที่มีความเสียสละ และเป็นผู้ที่สร้างความสามัคคีในชุมชนโดยการเริ่มต้นจากการปลูกฝังให้เด็กนักเรียนในชุมชน และโรงเรียนรอบนอก มีความรักและห่วงใยในอาชีพเกษตรกรรม โดยการนำเอาความรู้ที่ประสบความสำเร็จ และเกษตรกรในพื้นที่ที่ประสบความสำเร็จไปถ่ายทอดให้เด็กนักเรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติจริงในโรงเรียนเยาวชนวิทย์ อำเภอกะปง จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นโรงเรียนยุวเกษตรกรของอำเภอกะปง

ภาพ การดำเนินกิจกรรมร่วมกับการสร้างกลุ่มยุทธกรโรงเรียนเยาววิทย์

- ฟาร์มชุมชน (กิจกรรมการเลี้ยงสุกร) ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานเกษตรจังหวัดพังงา จำนวน ๘๐,๐๐๐ บาท เพื่อจัดซื้อปัจจัยการผลิต สำหรับการจัดตั้งกองทุนของกลุ่มไร่นาสวนผสมฯ และได้รับงบประมาณโครงการไทยเข้มแข็ง เป็นพันธุ์สุกร จำนวน ๑ รุ่น โดยมีสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มครั้งแรก ๑๕ ราย และได้เพิ่มขึ้นเป็น ๔๓ ราย ในปัจจุบัน โดยสมาชิกได้ร่วมทุนระดมหุ้นกันเพื่อสร้างอาชีพของกลุ่ม โดยกลุ่มจะมีการประชุมในทุกวัน ที่ ๒๑ ของทุกเดือน โดยสมาชิกในกลุ่มจะมาทำงานร่วมกันและมีการปันผลคืนให้กับสมาชิกตามระยะเวลาการเลี้ยงช่วง ๕ - ๖ เดือน และได้จัดตั้งกองทุนโครงการเงินฝากคัมครองชีวิต ประกันให้กลุ่มสมาชิกกับธนาคารออมสินช่วยเหลือแก่สมาชิกกลุ่ม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

“ชีวิตไม่ได้ประสบความสำเร็จ ในทุกครั้งหากเรา “ทำ” แล้วสำเร็จ เท่ากับความภาคภูมิใจ แต่หากเรา “ทำ” แต่ไม่สำเร็จ เท่ากับเราได้บทเรียนที่ทรงคุณค่า การลงมือทำจึงเสมือนความจริง ที่เราต้องเรียนรู้ คู่กับการทำงานไปตลอดชีวิตจึงทำให้เราเกิดความสำเร็จที่ภาคภูมิใจ”

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นายพงศกร ชุมเปีย เกษตรอำเภอกะปง
๒. นายสุพจน์ โฆษณภาพ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ
๓. นางสาวอุไรวรรณ สุกด้วง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การพูดคุย ซักถาม พร้อมทั้งใช้เครื่องมือ My Map สำหรับการถอดบทเรียนของเกษตรกรต้นแบบ และการใช้ข้อมูลมือสอง ก่อนการซักถามเพื่อการเข้าถึงข้อมูลเชิงลึก เพื่อไม่ให้หลุดประเด็นของข้อมูล

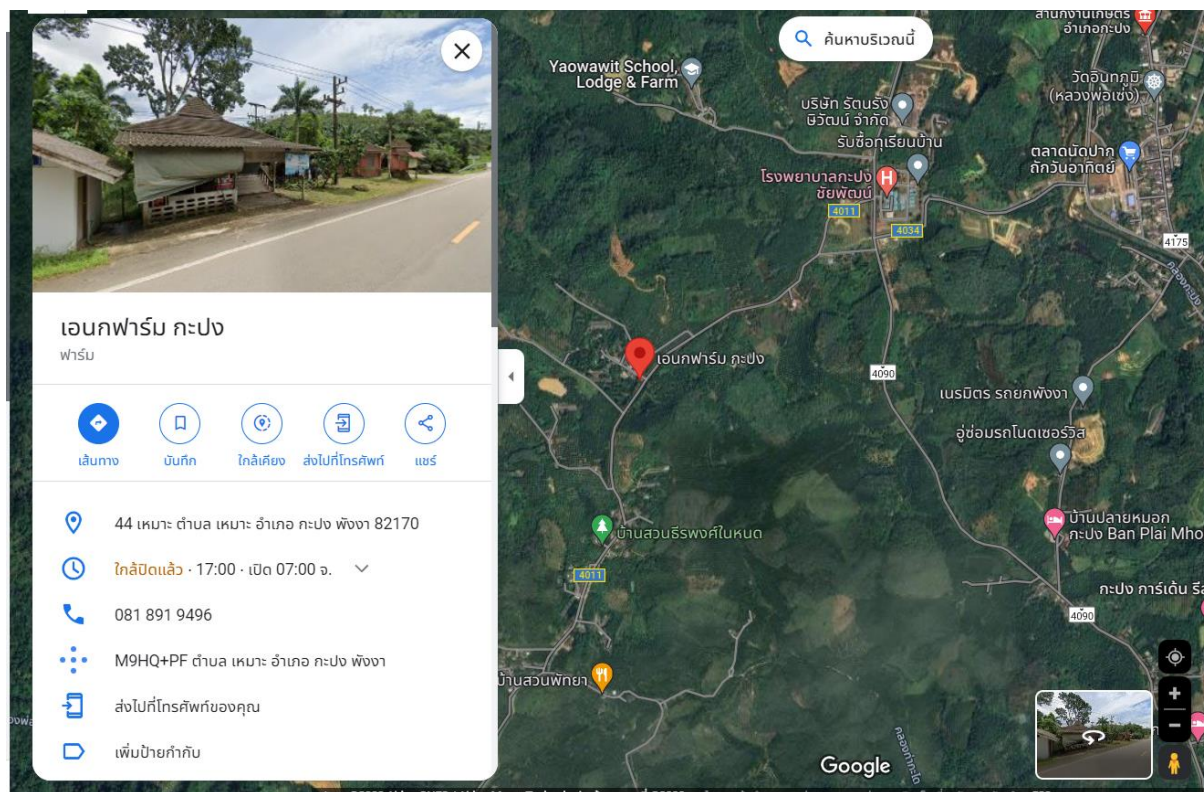
๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

เวลาว่างของเกษตรกร และสมาชิก ศพก เครือข่าย ไม่ตรงกัน ทำให้การจัดเก็บข้อมูล ต้องใช้ระยะเวลา

***หมายเหตุ ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

ภาพ แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะปง

ภาพ แผนผังฐานเรียนรู้ภายในศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอกะปง

ภาพ ชุตเอ๋อสารแผนผังนำเสนอศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอเก่ง

ภาพ บริเวณอาคารถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนและเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมและศึกษาดูงาน

ภาพ ข้อมูลการเรียนรู้ภายในศพก.หลัก อำเภอกะปง

ภาพ ฐานการเรียนรู้ต่างๆ ที่สามารถฝึกปฏิบัติได้จริง

ภาพ ผังแปลงเกษตรผสมผสาน